

Helsingissä 8.4.2024

VN/7171/2024

Asia: Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston Suomen ohjelmasta 2021–2027 myönnettävästä tuesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Kiitämme Maa- ja metsätalousministeriötä lausuntopyynnöstä.

Kalastajien kokemuksen mukaan hylkeet aiheuttavat merkittäviä saalismenetyksiä, jonka vuoksi Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastosta on jatkossa tarkoitus maksaa saalismenetyksistä kalastajille kertakorvauksia. Korvaussumma olisi saaliin laskennallisesta arvosta enintään 15 % (max. 5000 €) ja minimissään 1000 €. Lisäksi tuen enimmäismäärää kalankasvatuksessa muissa kuin yleishyödyllisissä hankkeissa on tarkoitus laskea nykyisestä 40 prosentista 30 prosenttiin turvaamaan rahoituksen riittävyyttä ohjelmakauden loppuun asti. Kalastuksen, vesiviljelyn ja kalanjalostuksen ja kaupan hankkeissa hankekohtaiseksi tuen enimmäismääräksi säädettäisiin 600 000 euroa. Hylkeiden kalataloudelle aiheuttavia vahinkoja ehkäisevissä hankkeissa tuen enimmäismäärä hanketta kohden olisi 800 000 euroa.

Pidämme hieman erikoisena, että hyljekorvausjärjestelmästä säädetään nyt, vaikka hylkeiden saaliille aiheuttama vahinko on ollut Luonnonvarakeskuksen mukaan laskussa vuodesta 2014. Emme kuitenkaan kiistä hylkeiden kalansaaliille aiheuttavien menetyksien olevan merkittäviä. Siksi yleisellä tasolla pidämme takautuvasti maksettavia hyljekorvauksia parempana vaihtoehtona kuin hylkeiden tappamista ja Valtioneuvoston asetuksen (184/2020) mukaista ”tapporahaksikin” kutsutun avustuksen jakamista harmaahylkeiden tappamisesta, kuljettamisesta sekä niiden ruhojen hävittämisestä. Edellä mainittu asetus on vahingollinen kannustaen hylkeiden tappamiseen niiltä suojautumisen sijaan.

Hylkeiden aiheuttamien vahinkojen vähentämiseksi katsomme ennaltaehkäisyn olevan avainasemassa. Tässä tulisi panostaa eritoten jakamalla tukea hyljekarkottimiin sekä niiden kehitystyöhön tehokkaammiksi sekä yhtäältä hylkeille ja muille merieläimille turvallisiksi. Hyljekarkottimien avulla on onnistuttu vähentämään hylkeiden aiheuttamia vahinkoja merkittävästi. Ne voivat maksaa kuitenkin jopa tuhansia euroja ja siksi pidämme tärkeänä, että niiden hankintaa tuetaan yhä jatkossa riittävästi investointituella. Hylkeenkestävät rysät ovat yleistyneet, mutta malleja on hyvin monenlaisia. Osassa näistä rysistä hylje jää rysän vangiksi. Vuositasolla pyydyksiin kuolee Suomen merialueilla satoja hylkeitä, mutta todellinen luku lieenee korkeampi, sillä likimainkaan kaikista hyljekuolemista ei sivusaalisilmoituksissa mainita. On tärkeää, että hylkeenkestävien rysien osalta avustuksia jaettaisiin nimenomaan sellaisiin rysiin, jotka estävät hylkeen pääsyn rysään jäämättä satimeen tai mahdollistavat sen pääsyn pintaan hengittämään ja eläimen elävänä vapauttamisen.

Katsomme kalankasvatukseen kohdistuvan tuen enimmäismäärän laskemista siltä osin ongelmalliseksi, että se uhkaisi eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi mahdollisesti tehtäviä kalliita investointeja. Onkin hyvin tärkeää, että asetukseen on suunniteltu kirjattavaksi poikkeus, jonka mukaan säädöksestä voidaan poiketa, mikäli ”kyse on ympäristön tilaa tai eläinten terveyttä ja hyvinvointia edistävästä hankkeesta.” EMKVR:n Suomen ohjelmassa 2021–2027 eläinten hyvinvointi on ollut merkittävä valintakriteeri hankkeiden pisteyttämisessä ja jotta eläinten hyvinvointia parantavia hankkeita toteutetaan, tulee niihin olla myös tarjolla rahoitusta. On hyvä, että tästä pidetään kiinni.

Pidämme oleellisena, että hylkeiden aiheuttamista saalismenetyksistä maksettavia korvauksia monitoroidaan tarkkaan, etteivät nyt tehtävät muutokset johda väärinkäytöksiin. Yksi ohjelmakauden tavoitteista on ollut sivusaaliin vähentäminen. On pyrittävä välttämään tilannetta, jossa kasvava rysäpyynti lisää hylkeiden sivusaalisilmoituksia. Hallitsematon määrä rysiiä samalla kalastajalla johtaa niiden liian harvaan kokemiseen sekä hylkeiden turhiin kuolemiin ja kalansaaliin pilaantumiseen. Mikäli hävitettävistä uroshalleista maksetaan

Valtioneuvoston asetuksen (184/2020) nojalla avustuksia ja niiden aiheuttamaksi katsotusta saalismenetyksestä sekä muista vahingoista maksetaan kalastajalle merkittäviä hyljekorvauksia, ollaan tiellä, jossa hylkeiden sivusaaliiksi joutumista voidaan jopa pyrkiä edesauttamaan torjumisen sijaan. Tämä ei ole ohjelman toimenpiteen *Investoinnit pyydysten valikoivuuteen ja suojaamiseen sekä eläinten hyvinvointiin* tavoitteen mukaista.

Kati White
Toiminnanjohtaja
SEY Suomen eläinsuojelu

